

Nem kell messzire mennünk, ha egy ember félelmeit akarjuk kutatni. A főbiák ugyanis legtöbb honfitársunkat is érintik, legyen valaki gazdag és befolyásos, vagy akár ismeretlen civil. Életpályák sora szól erről a küzdelemlről, vereségekről és a győzelmekről. Századokon át. A félelemmel el lehet bánni? Igen.

Ha kinyitjuk a Széchenyi naplót, hamarosan felfedezhetjük, hogy elismert reformátorunk is rendelkezett félelmekkel. Néha úgy érezte, menekülnie kell, máskor csak gyötrődött, de ez mindennapjaihoz tartozott. A rémület azonban nem minden esetben hatott rá károsan, sőt, néha cselekvésre ösztönözte, hogy egyes dolgokat másnak lásson, vagy keményen harcoljon azért, amit el akar érni. Fennmaradt naplóbejegyzései az 1810-es évek közepén kezdődnek, eleinte rendszertelenül. Olvasunk egy esetről, amikor kriptában járt, amit egészen patetikus hangon rögzített, és egyben eszébe jutatta saját mulandóságát is. A síri csend, és nemzedékek sora végromlásra kárhoztatva. S mi az ember életének vége? A katakombák. Mikor kijött ebből a borzalmas temetőből, szinte ámulva figyelte a körülötte nyüzsgő sok embert, az életet.

Széchenyi István egyik legnagyobb félelme szeretteinek elvesztése volt. Fiatalkori bejegyzéseiben gyakran ad annak hangot, hogy azt gondolja, atyja vagy anyja halálhíréről kap értesítést, de a későbbi feleségét Seilern Cresence-t is sok esetben látja szörnyű képek körében.

Habár amikor lehetett, sportolt, utazott, edzette magát, rendszeresen betegségtudat gyötörte. A súlyosabb betegségek és járványok mellett, mint amilyen a kolera volt, saját testét is szemmel tartotta. „Beszéltem Almássyval, azt mondja, igen jól vagyok. Szerintem a keresztcsontomban van a hiba” – állapítja meg többször.

Sűrűn beszél halálfélelmekről, a nemezisről, és arról, hogy el van átkozva mindazért, amit sógornőjével tett.

Legnagyobb skrupulusai, aggodalmai azonban talán azokat az eseményeket érintették, amelyek a haza jövőjét befolyásolták. Számtalanszor vizionál pl. a Lánchídról is. Egyik esetben a következőt írja: „A híd romokban fog állni, sohasem lesz készen!” Mikor bekövetkeznek a '48-as események, tűz és vértengereket lát Kossuth nevével, és magát okolja mindezért.

Vajon mit tett Széchenyi István ezen rettegések ellen? Elmenekült? Csapongó életbe kezdett ismét? Bűnökkel terhelte lelkét?

Sétáljunk el most képzeletben a Széchenyi tér 9-hez, vagy menjünk oda a Dunához, vagy akár látogassunk el a Balatonhoz és hagyjuk, hogy a múlt tapasztalatai vezessenek minket. Legnagyobb újtónknak ugyanis kiváló módszere volt a rossz életérzések ellen: A hit, hogy meg kell tennie, amire elkötelezte magát, akkor is, ha árral szembe úszik majd. Szilajon, szent daccal munkálkodott nemzete jólétén, meg nem hátrálva, mert jól tudta, minden iszony legjobb ellenszere a harc, a beteljesülés vágyával, reményével és hitével.

Végezetül hadd idézzek tőle egy ideillő mondatot: "Ha lenyesik a szárnyaimat, gyalogolni fogok, ha levágják a lábamat, kezemen járok, ha ezeket is kiszakítják, hason csúszom, csak nemzetem hasznára lehessenek!"

Zilahi Zoltán